Anul 35 | Bucureşti şi Orăştie, 5 August 1937. | CENZURAT | Nr. 31

LIBERTATEA

Foale pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie în anul 1902

Director sufletesc: † Dr. ION I. MOŢA Director vremelnic: Pr. IOAN MOŢA	Cererile de abonare şi banii pentru foaie se trimit pe adresa: Admin. „LIBERTATEA" Moţa BUCUREŞTI I, Calea Victoriei 63.	„Libertatea" este: Proprietatea familiei moştenitoare a lui Ion I. Moţa ABONAMENTUL: 120 lei pe an, 60 lei pe ½ an şi 30 lei pe ¼ an	Orice scrisori pentru Redacţie să se trimită pe adresa: RED. „LIBERTATEA", ORĂŞTIE Jud. Hunedoara	Apare în fiecare Joi 2 lei

LINIA CE SE URCĂ...

In revista »Iconar« din Cernăuţi, care ţine la cea mai dreaptă linie de mers legionar, dl inginer Gh. Clime publică în cel din urmă număr un articol: »Sunt Legionar«, — arătând prin câte a trecut legionarismul dintru început până azi, de câte ori a urcat şi a coborât, de câte ori soarta l'a înălţat şi iar l'a apăsat spre fund, cât a fost de plină de zbucium viaţa lui. Dar când se uită în faţa legionarilor trecuţi prin atâtea încercări, ce mulţumit rămâne, când îi vede — fericiţi.

»Această descoperire mă face să însemn arătând, *pentru ei şi* pentru alţii, *cari vor să aibă în viitor*, parte de o fărâmă de fericire, calea pe care trebue *să* o urmeze: »Calea legionară«.

»Din întreaga trăire, sub semnele cele mai curate, mai senine şi mai cereşti credinţe, din toată învălmăşala şi luptele trecutului, din toate vieţile frânte, pierdute sau jertfite, se simte de toţi, chiar de către duşmanii noştri cei mai mărginiţi şi cu vedere mai slabă, — o linie care se urcă, se urcă neîntenit. Se urcă spre o desăvârşire pe care o dorim, pentru care luptăm. Cuvântul nimerit pentru acest urcuş, se cuprinde în aceea ce toată lumea azi ştie ce înseamnă: Legionar!

»Mi-aduc aminte cum acum zece ani, cuvântul »Legionar«, multora nu le spunea nimic, unora, cari ştiau de înfiinţarea »Legiunii Arhanghelul Mihail«, li se strâmba colţul gurii a dispreţ (a lucru de neluat în samă), sau la cea mai bună întâmplare, a privire de sus, — altora le stârnea vrăşmăşia omului primitiv (cel de nimic pricepător, cum era omul întru început).

»Singurii cari simţau adevăratul preţ al cuvântului Legionar, erau acei cari, din porunca simţului lor, intrau sub aripa ocrotitoare şi sub semnul poruncitor al învrednicitului de Dumnezeu, ca să ne comande.

»Şi atunci, ca şi acum, eram mândri că puteam spune: Sunt Legionar!

»Atunci însă, ceilalţi se uitau peste umăr şi zâmbeau...

Astăzi câţi dintre aceia ar dori să poată spune: »Sunt legionar«, şi nu o mai pot face.

Mâne, adecă în răstimpul viitor de 10 ani, prezentarea: »Sunt legionar«, va însemna mărturisirea celei mai înalte nobleţe (treapta celor mai aleşi) a neamului«...

Cuvinte adevărate şi mult cuprinzătoare.

Neculai Totu

Comandantul legionar NECULAI TOTU din ale cărui amintiri din Spania, începem să tipărim astăzi în foiţa „Libertăţii", este un luptător naţionalist vechiu şi desăvârşit. Tot trecutul lui de soldat în mişcarea legionară, a fost plin de fapte şi bătut de primejdii.

Frate la nevoi şi necazuri cu camarazii săi, el este un îndrăgostit al luptei naţionale. Tot ceeace face, este din dragoste. Nici o urmă de interes (de folos pentru sine) nu stă la temelia paşilor lui. Nu este în stare să facă nici o răutate, nimănuia dintre camarazii săi.

Este îndrăzneţ în luptă şi nu-i prea pasă de nici o împrejurare care ar veni peste capul său.

Cei cari au fost închişi cu Neculai Totu, au putut să judece şi să vadă, cât de vesel era totdeauna şi câtă bunăvoie dădea şi celorlalţi. Din această pricină Totu este foarte iubit — prin cele închisori...

De vre o 13 ani stă mereu în rândul întâi. A umblat dela un capăt la altul al ţării, luând parte la toate bătăliile legionare şi la toate zilele lor grele. Neculai Totu, nu cred că mai ţine minte toate arestările, închisorile şi opririle pela poliţie şi siguranţa Statului, căci a făcut un adevărat înconjur al ţării prin puşcării... Insemnăm aci câteva, pe cele mai „de frunte": Cernăuţi, Câmpulung, Iaşi, Sighet, Văcăreşti, iară Câmpulung, iară Iaşi, apoi Ismail, Cluj, Bucureşti, Jilava... şi or mai fi. Un adevărat „film".

Pe unde a trecut Neculai Totu, rămânea ca un fel de carte de vizită a lui, un proces. Dumnezeu sfântul ştie toate procesele sale. Ceeace este vrednic de arătat, e faptul că nu are mai nici o zi de osândire.

Este născut în Erbiceni, judeţul Iaşi, din părinţi meseriaşi. A trăit aproape numai la Iaşi. A rămas orfan de mamă de mic şi a luptat greu cu necazurile vieţii, până când a reuşit să-şi termine studiile, azi fiind licenţiat în drept.

Ca tânăr elev şi membru al Frăţiei de Cruce din Iaşi a stat alăturea de cei mari ajutând acolo unde putea. Vizita pe cei închişi, făcea legătură afară, a lucrat la Ungheni, unde se făcea cărămidă pentru căminul dela Iaşi şi altele.

Din această pornire de muncă şi educaţie naţionalistă, iată că vine o împrejurare care dovedeşte pregătirea de jertfă şi de credinţă românească a elevului Neculai Totu.

La Cernăuţi cu prilejul examenului de bacalaureat profesorii români au fost batjocoriţi obraznic şi unul chiar bătut de câţiva elevi jidani căzuţi la examen. Printre profesori era şi un fost profesor de al său.

Această ruşine ce atingea pe profesori, ba faţa neamului, tânărul Totu a crezut că nu poate fi suferită.

Cu sufletul furtună a plecat la Cernăuţi şi în ziua de 10 Nov. 1926 a pedepsit el pe căpetenia bătăuşilor, pe elevul jidan David Falik, trăgând un glonţ în el! A fost vâlvă mare. Toată lumea s'a ridicat, unii împotriva răzbunătorului, alţii, cei mulţi luându-l în apărare.

Totu a fost arestat şi a stat multă vreme închis. A urmat marele proces, care s'a judecat în 27 Februarie 1927 la Câmpulung în Bucovina.

Au venit arcaşii bucovineni îmbrăcaţi în haine de sărbătoare la proces. S'au aprins seara focuri pe dealuri ca în vremurile de primejdii, au venit studenţii dela toate Universităţile să facă cu sufletele lor zid în jurul răzbunătorului Totu.

Au venit fraţii lui de cruce.

Cuvântul lui Totu a fost scurt. Am voit să spăl o mişelie şi o ruşine.

Apărătorii în frunte cu dl profesor A C. Cuza, care reprezenta şi pe neuitatul prof. Paulescu, l'au apărat luminat. Curtea cu juraţi l'a aflat nevinovat şi l'a pús în libertate.

In Iunie acelaş an se în-

— Continuare în pag. 2 —

Cioburi de oglindă

-- din viaţa cruntului războí

Iubitul nostru Director sufletesc, IONEL MOŢA, a dorit cu dorinţă mare, ca, de-o fi să nu se mai întoarcă cu trupul *din* cuptorul de foc al războiului din Spania, — să se întoarcă cu sufletul şi să stee de vorbă ani şi ani de zile şi după aceea, cu cetitorii acestei foi şi prin ea cu iubiţii săi camarazi. Avea de gând să scrie însuşi câteva sute de articli, ca cei publicaţi de noi în lunile din urmă, — rămaşi dela el, — dar D-zeu altfel a hotărît.

Totuşi, Dumnezeu ne ajută să împlinim dorinţa celui ce veghiază şi azi peste această foaie şi peste cei iubiţi ai lui, — prin aceea, că a dat şi dă putere şi har soţilor lui Ionel întorşi acasă, să scrie ei, aşa lucruri atrăgătoare din cele ce au văzut şi au pătimit în drumul lor în Spania, — încât cetindu-le noi pe acelea, ne pare aproape totdeauna, că ni le povesteşte însuşi Ionel Moţa sau Vasile Marin. Şi abonaţii „Libertăţii" cetind acele descrieri de pe front sau din drumul spre frontul spaniol, — de cele mai multe ori nici nu vor băga de samă că-s scrise de alt cineva, de unul sau celalalt din soţii de drum şi de îndurări alui Ionel Moţa, ci le vor părea scrise chiar de el. De aceea dorinţa lui o împlinim, dând cetitorilor „Libertăţii" scrisele soţilor săi, după trecerea lui dintre ei, căci scriu foarte înflaţi de duh luminat, la cer şi la a lui lumină chemători.

Incepem azi cu scrisele dlui NICOLAE TOTU, cel atât de alipit sufleteşte de Ionel Moţa, încât îi putem spune că a fost ca şi Marin, un drag şi iubitor frate a lui. Ionel pe unde trecea, nu mergea cu ochii închişi, ci însemnându-şi tot ce vedea vrednic de însemnat şi de povestit nouă prin această foaie. Acelaş lucru se vede că îl făcea şi d. Nicolae Totu, care are însemnări foarte preţioase şi mult grăitoare din drumul său în Spania. — Iată una din aceste însemnări, care oglindeşte, ca într'un sclipitor ciob de oglindă, sufletul luptătorilor spanioli din tabăra naţionalistă alui Franco, a Spaniolilor celor adevăraţi şi curaţi.

Cele descrise, se petrec în curtea unui tribunal militar comunist, în faţa căruia se afla închisoarea în care erau aruncaţi naţionaliştii prinşi de comunişti şi asupra cărora acel tribunal rostea osânda la moarte, ca şi cum ar fi fost vorba să tai câţiva pui de găină... Vestirea unei astel de osândiri şi ducerea ei în deplinire asupra unui grup de arestaţi, într'o dimineaţă, — o descrie în cele de mai jos, d. Totu. Iată-o:

Plutonul de execuţie.

— Maiola, Jo..jo, Morica, locotenent Pietro Borucci!..

— Prezent, prezent!..

In uşa pivniţei stau trei soldaţi, cu arma la picior, — figuri de păsări de pradă, aventurier (vântură-ţară) din toată lumea, veniţi pentru jaf şi omor. Furierul (scriitorul sau secretarul) citeşte tacticos dintr'o condică numele celor chemaţi.

Pe feţele lor, ca şi pe ale celor rămaşi, se citeşte groaza. Fiecare ştie ce înseamnă acest apel (această strigare). Zilnic sosesc figuri speriate, flămânde şi bolnave şi zilnic se face apelul celor sortiţi morţii, şi rareori eliberării.

E atâta mizerie şi murdărie în pivniţa aceasta. Dorm unul peste altul, ruşinea a pierit în faţa scufundării care i-a adus pe toţi la o stare animalică. Feţe alese, femei, care au fost odinioară frumoase, îmbrăcate acum de-abia, aşa cum au fost găsite pe neaşteptate, în clipa arestării. Copii neştiutori, care se joacă în forfoteala asta de lume. Un miros acru, desgustător de trupuri asudate, nespălate de luni de zile. Hârdaele ce se varsă numai odată pe zi, otrăvesc aerul şi aşa de nesuferit. Bolnavii aiurează (vorbesc aiurea) în călduri, insectele (păduchii) mişună

— CONTINUARE IN PAG. 2. —

NECULAI TOTU

— Urmare din pag. I-a —

ființează Legiunea „Arhanghelul Mihail". Totu este unul dintre soldații din întâiul ceas. În 1931, la întâia disolvare (risipire) a acestei organizații, el este unul dintre cei șase care au fost închiși la Văcărești alăturea de Căpitan, iar în 1933 a fost dus la Jilava alăturea de atâția legionari din acea vreme.

A luat parte la toate bătăliile pe care mișcarea naționalistă legionară le-a avut ori-unde.

Pentru vrednicia lui, a câștigat dela Căpitan, toate distincțiunile și gradele legionare. Este legionar cu săcușor din 8 Nov. 1927. Decorat cu Crucea albă din seria întâia, Comandant legionar din 1932.

*

Când a fost vorba să meargă o ceată de luptători în Spania, Totu a fost „prezent"! Omul care n'a cunoscut altă viață decât lupta, era firesc să fie și la acest mare pas. A luptat eroic, ca întreaga echipă, și Dzeu l'a păzit de gloanțele dușmane. El a fost tot timpul lângă Ionel Moța și Vasile Marin, fiind din aceeași echipă a companiei lor. S'a despărțit de ei, în ajunul zilei de 13 Ianuarie, — fiind greu bolnav. Era boala care l'a mântuit de moarte. Așa a vrut Dzeu.

Toate faptele din Spania și luptele lor de acolo și cele văzute le-a descris și le descrie frumos în mai multe dări de seamă pe care le-a publicat în ziarul „Buna Vestire" și în reviste. Din aceste povestiri ale sale, dintre cari dăm azi una la „foiță", se vede bine iadul din Spania, grozăviile săvârșite de comuniști și purtarea deosebită a echipei legionare, condusă atât de strălucit de Ionel Moța, martirul de azi al întregului neam.

Ion Banea

Viata legionară

BISERICA DIN MARCA

Duminecă, 27 Iulie s'a sfințit biserica din comuna Marca, (jud. Sălaj). Acest locaș de închinare în cea mai mare parte, este împlinit prin strădUință legionară a celor două tabere ce au avut loc acolo în 1935 și 1936. Au luat parte peste 500 de legionari, veniți din județ, din Satu-Mare, Oradia și Cluj. Sfințirea a fost sărbătorească și aducătoare de pace în suflete. Cu prilejul sfințirii s'a ținut și o consfătuire cu șefii județeni din jur.

*

FANTÂNA LEGIONARĂ

La 20 Iulie s'a sfințit în comuna Bucerdea-Vinoasă (jud. Alba) o fântână făcută de legionari în hotarul acestei comune. Ea este de mare folos obștesc și mult prețuită, deoarece sătenii când erau la munca câmpului trebuiau să aducă apă dela mare depărtare. „Slujba sfințirii" a fost făcută de Canonicul Olteanu de la Blaj. La sfințire au luat parte ca la 600 de legionari din Burcedea-Vinoasă și din comunele învecinate.

*

TREI TROIȚE LEGIONARE

— In ziua de Sf. Petru și Pavel s'a sfințit în com. Vătava (jud. Mureș) o troiță ridicată în amintirea mucenicilor Moța și Marin, de legionarii din comună, conduși de vrednicul lor șef Vasile Covrig.

La sfințire au luat parte toți cărturarii din cercul notariatului Vătava, Românii din comunele învecinate și legionarii din Reghin, Tg.-Mureș, Răstolița, Porcești și Petriș.

*

— In 11 Iulie s'a sfințit în Mijlocenii Bârgăului (jud. Năsăud) o cruce minunată în mărime de 12 m. așezată pe un deal din vecinătatea comunei, de unde străjuește toată valea Bârgăului, — ridicată tot prin vrednicie legionară.

S'a ridicat și această măreață cruce, în cinstea jertfei lui Moța și Marin, la împlinirea a șase luni dela eroica lor moarte.

Pentru sfințire și cu laudă pomenire, s'au adunat 800 de legionari, veniți din comunele județului și peste 2500 de Români.

După sfințire, camaradul comandant Ion Banea a ținut o cuvântare arătând marile îndemnuri cari ne-au strâns pe așa de mulți la umbra acestei cruci.

— Duminecă 25 Iulie în com. Pădureni (jud. Cluj), la 18 km. depărtare de acest oraș, s'a sfințit o frumoasă troiță ridicată de camarazii muncitori din cartierul Clujului Valea-Chintăului, în amintirea martirilor Moța și Marin.

Pornirea pentru ridicarea acestei frumoase fapte legionare a venit dela camar. V. Grama.

La sfințire — îndeplinită de Părintele Fărcaș —, au luat parte sătenii din comună și jur, precum și 170 muncitori și studenți legionari din Cluj.

Primește, Doamne, toate jertfele acestea curate, sfinte și sfințitoare, și le răsplătește prin aducerea vremilor mai bune după cari oftează inimile acestor jertfitori, ca și cei la Ceruri duși pentru ei și dreptatea așteptărilor lor.

Sfânt mormânt cu criptă verde

De treci codri, de treci văi,
Și ajungi în sat la noi,
Sub arșița lui April
Vezi un mândru baldachin
Al lui Moța și Marin.

Sfânt mormânt cu criptă verde!
Când te văd mă simt cuprins(ă)
De-un cutremur neînvins,
Ce 'n tot corpul îmi străbate,
Și din cale mă abate
Să mă 'nchin!

Sfânt mormânt cu criptă verde!
Inchinarea ce-ți aduc,
E curată
Ca aceea a Mariei
Pentru fiul Ei Isus.
Crede-o că-i adevărată.

La mormântu-ți stau și plâng
Cu durerea cea mai vie.

Dar din tine sfânt mormânt
Ese un glas Dumnezeesc
Ce-mi grăește blând și sfânt:

„Nu mai plânge,
Mergi mereu, mereu nainte!
Drumul ți-e croit.
Sângele ce-a curs șiroaie,
L'a sfințit!
Lupta mare începută.
Duceți-o pân' la sfârșit!"

Noi îl ascultăm,
Domnului jurăm,
Să-i urmăm!

LUCREȚIA PĂSCULESCU
Corabia

DE TOATE

UN GENERAL CHINEZ CARE PARE MAI CURÂND — TURC...

In China trăește generalul Jang Sen, guvernator (ocârmuitor) militar pentru un ținut. Ca ocârmuitor, pare că n'ar fi din China, ci dintr'o altă țară în care legile sunt pentru cei slabi și mulți, nu pentru cei tari și așezați de norocul lor (de multe ori orb) în scaune conducătoare, — și generalul chinez nu ține samă de legile țării lui, ci de bunul său plac. Legile chinezești opresc concubinajul, (trăirea în viața nelegiuită cu femei), dar Jang Sen n'aude nu vede legea. Dumnealui, ca și cum ar fi turc (de lege veche), nu ține la curtea sa o femee, ci 27. In felul acesta a ajuns ca el, la vârsta de 40 de ani, să aibă și 40 de copii, și spune că vrea să aibă 50 pe când va fi de 50 de ani.

Iși crește copiii milităreşte și când sunt de vârstă, îi pune pe toți în slujba armatei, face din ei tot soldați, (ca să aibă japonezii pe cine înfrânge)...

De altfel printre ciudățeniile vieții din uriașa și destrămata „Impărăție a Soarelui", China, se spune și aceea, că în vremile mai din bătrâni, un năzdrăvan de chinez din orașul Nanking, ar fi avut 100 de copii. Și chinezii l'au cinstit mult pentru această sporire fără pereche a neamului lor, — ba i-au ridicat și închinat lui o „pagodă" (biserică păgână de-a lor), zicându-i „Pagoda celor 100 de frați", cu chipurile de lemn a lor, înlăuntru. Și cu cât vremea a trecut peste ea, pagoda a ajuns a fi tot mai mult cercetată și cinstită, ca o amintire rară din istoria neamului lor.

—o—

Totuși, toată lumea oftează ușurată când se închide poarta în urma furierului. Cei chemați nu fac niciun semn de împotrivire. La ce bun? Azi, mâine, sau peste o lună, tot le va veni rândul. Mizeria, necazurile și frica i-au îndobitocit. Nu mai sunt în stare să facă vre-o mișcare de răsvrătire. Iar cei lăsați, sunt bucuroși să-și prelungească această agonie (tragere de moarte), în nădejdea unei minuni...

In timpul din urmă tunurile se auzeau din ce în ce mai aproape. Le dădeau nădejdi. In primejdie omul se agață de orice. De câteva zile călăul n'a mai venit. Femeile încearcă să-și dreagă puțin îmbrăcămintea, se piaptănă. Parcă acum își dau seama în ce hal se află. Se trezește simțul de rușine. Sgomotul luptei se aude tot mai apropiat. Nădejdi au încolțit în sufletul tuturor. Poate... Dumnezeu știe...

Inchipuirile cele mai îndrăznețe își fac loc. Toți sunt bucuroși. Un tânăr fluieră încet, rezemat de geam, un cântec de dragoste...

Și iată că deodată poarta se deschide, iar furierul (secretarul) citește apăsat cu un zâmbet batjocoritor în colțul gurii, patru nume. Din nou desnădejdea a cuprins sufletele lor. Nădejdi înșelătoare, — adevărul e mai grozav acum...

*

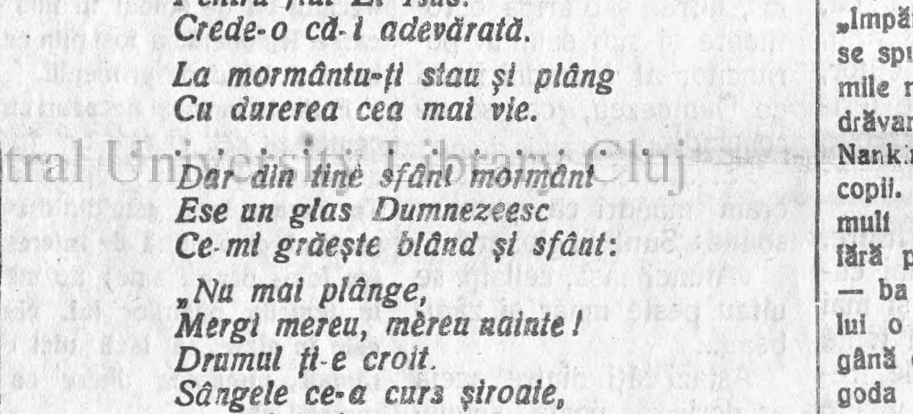
Patru oameni (cei pomeniți mai sus), merg tăcuți, înconjurați de soldați. In acestе clipe, mintea nu poate să mai prindă vreun gând. Un gol s'a făcut în creer și în suflet. — Mai bine așa, să se sfârșească odată cu această nesiguranță. Moartea. Și în urma urmelor, ce-i? O clipă, și numai știi nimic.

Au ajuns la o întretăere de două drumuri. Unul din ele merge spre un zid găurit de gloanțe, plin de sânge, — celalt, la cancelaria și la corpul de gardă.

— Stai!

Soldații rămân lângă ei, furierul se duce în cancelarie.

Timpul trece cu o încetineală de neînchipuit. O tăcere de mormânt stăpânește curtea. Printre crengile arbuștilor, se văd pe stradă oameni trecând alene, alții mai iute, automobile, soldați, vânzători de ziare. Lor li se pare că lumea toată stă pe loc, că ei sunt punctul din mijlocul lumii, că odată cu ei se sfârșesc toate, — și uite, strada forfotește de trecători nepăsători, cu grijile lor, bucuriile lor. Merg, se mișcă, trăesc, iar ei peste câteva clipe vor fi morți... Două-trei gloanțe și viața e curmată. Pentru totdeauna; morți pentru totdeauna. Și ei nu se vor mai putea întoarce aici, printre cei vii... Îi cuprinde nebunia desnădejdii, o ură neputincioasă împotriva călăilor, împotriva tuturor. Vor merge ca vitele la abator (la tăiere) de bună voie, fără șovăire, și vor aștepta moartea. Dar de ce?, de ce tocmai ei trebuie să fie împușcați?!

Chipul unor nenorociți naționaliști prinși de comuniști, puși la zid, pentru a fi împușcați. In fața lor o pușcă mitralieră, prinsă pe picior, ca să nu greșască ținta, — ajută plutonului de execuție care trage prin țântire dela ochi, asupra „osândiților" de către tribunalul de ucigași cu inimile de hienă... E destul să te pârască cineva că ești „naționalist" adecă iubitor de neam și lege, — și bandiții cari stau în scaunele de „judecători", te pun la zid după ce te au chinuit în închisoare de nu te mai cunoști.

Cu un scârțâit ușa se deschide iarăși ușa cancelariei și se ivește furierul. Acelaș furier, nepăsător, cu zâmbetul batjocoritor. Se apropie așa dar aceea ce nu se poate încunjura... Face un semn cu mâna și soldații pornesc cu prizonierii spre zid.

— Locotenent Boruci, rămâi pe loc!

O clipă și în sufletul tânărului ofițer se naște nădejdea. Gonesc în minte gânduri, planuri de viitor, — va fi cu pu...

Din vremurile noastre bune...

Aşa lucrau de ani de zile credincioşii şi însufleţiţii pentru tot binele legionari. In anul trecut aveau 38 de tabere în ţară, cari au făcut adevărate minuni de lucrări. Fără cheltueli, fără a fi spre greutate nimănui, nici satelor, nici oraşelor, nici ţării. Ei doar DĂRUIAU, nu cereau şi nu luau.
Cei de sus sunt fraţii noştri legionari din com. Fântânele (j. Dolj), gata a începe munca. Azi nu mai pot lucra, dar inima le-a rămas aceeaşi.

O MÂNDRIE A ŞTIINŢEI ROMÂNEŞTI

— Conferinţa dlui Dr. LEONIDA POPP la Viena —

Scriam în numărul nostru 27 că dl Leonida Popp-Galaţi, docent universitar, azi în Bucureşti (Calea Victoriei 63), după-ce a fost ales, întâiul dintre medicii români, ca membru activ al Societăţii Radiologice din Berlin, — fapt care face mare cinste medicilor români radiologi, — avea să meargă la un mare sfat (congres) de doctori la Viena, unde va ţinea o conferinţă despre o descoperire doftoricească foarte preţioasă pentru ştiinţă.

Faptul s'a împlinit. La marele sfat, în care se aflau adunaţi doctori radiologi din zeci de ţări, — Doctorul român Leonida Popp, şi-a ţinut conferinţa sa despre boala aşazisă: „Demonstraţiuni asupra tumoarelor maligne ale inimii", — o boală pe care doctorii o cercetau şi o vedeau că ea a fost pricina morţii numai după moartea bolnavului

Boala asta, foarte gingaşe, e de două feluri, şi dă despre sine două feluri de semne. Pe cea a unui fel, au descoperit'o pân'acum doctorii numai la 2 din 33 de bolnavi ce le-au venit înainte, — iar un fel, mai gingaş, mai greu de ghicit şi de dovedit, nu l-a descoperit şi dovedit până azi nici un medic radiolog, la bolnavul încă în viaţă. Dl Dr. Leonida Popp e cel dintâi, care l-a prins, l a ghicit şi cercetându-l cu multă încordare, — l-a dovedit, că este, dară, felul al doilea al gingaşei boale.

Despre asta a vorbit în faţa marelui sfat de doctori pricepători în această ştiinţă, — arătându-le cum şi în ce fel a ajuns a-l prinde şi a-l dovedi, până bolnavul era în viaţă. Şi cum a lucrat pentru domolirea şi lecuirea boalei, care e una din cele mai grele şi neiertătoare.

Că a văzut bine boala, s'a dovedit mai târziu când bolnavul peste puţin timp a murit. Doi doctori au făcut „autopsia" răposatului, (l'au tăiat şi au cercetat în lăuntrul lui pricina boalei, pentru folosul ştiinţei). Şi cei doi doctori au aflat că e aşa, cum dl Dr. Popp a spus până bolnavul era în viaţă!

Mulţimea de doctori radiologi din feluritele ţări, au ascultat cu multă luare aminte, preţioasele descoperiri ce li se făceau asupra unei boale foarte gingaşe şi grele şi s'au bucurat de cele arătate lor de doctorul român.

ECONOMICE

Guvernul a aflat de bine să oprească scoaterea mai departe a porumbului (cucuruzului) din ţară. Începuseră negustorii streini a duce din greu porumbul nostru în ţările vecine, cari, ele ştiu de ce, se silesc a-şi umplea hambarele cu cereale (bucate) din România, îndeosebi scoţând dela noi mult porumb. Al nostru guvern prinzând rostul şi aflând că şi ale noastre hambare s'au golit de-abinelea, iar porumbul cel din câmp, nu e peste tot locul mult promiţător (făgădultor), — a oprit ieşirea lui mai departe din ţară. Unii cred că e în legătură şi cu unele pregătiri în vederea unui războl a unor ţări mai nestâmpărate.

Dovada faptului că s'a împuţinat tare porumbul în ţară, e şi aceea, că preţul lui, care pe vremea asta, după secere, era scăzut de tot, acum se ţine tot sus, întrecând pe-al grâului.

— Şi grâul se ţine la preţ. Cel nou e aproape tot aşa de scump ca cel vechiu. Căci se spune din Ministerul de Agricultură, că în acest an avem mai puţin grâu ca în cel trecut.

Nebunii de noi!..

In 25 Iulie au avut loc alegerile de membri în consiliile judeţene, adecă în Sfatul Conducător al judeţului şi hotărâtor asupra sorţii poporului din judeţ.

Ce era mai firesc ca aceea, ca în judeţele în cari noi Românii suntem mai mulţi, conducerea judeţului să fie în mânile noastre!

Ei bine, să arătăm cetitorilor noştri, cât de nebuni ne-am arătat în aceste alegeri, — ca de altfel, în multe altele:

In judeţul **Sălaj**, în care Românii sunt de 2 ori mai mulţi ca Ungurii şi în care sub stăpânirea maghiară, am fost aşa de oropsiţi, împinşi înapoi dela toate, încât acele vremi ar fi trebuit să ne învеţe pe toată viaţa noastră, să fim cuminţi, să ţinem ca zidul unii cu alţii, — în acest judeţ iacă ce s'a petrecut:

S'au dus la vot şi şi-au dat voturile lor 40.000 de Români şi 12.130 de Unguri.

Cine şi-ar putea închipui, că conducerea acestui judeţ să nu fi ajuns întreagă în mânile Românilor? Apoi, frate slab Românule, n'a fost aşa. Ci Românii cei mulţi au luat în Sfatul judeţului numai 18 locuri, iar Ungurii cei puţini 12 locuri!..

Cum s'a petrecut minunea? Iată cum:

Românii s'au împărţit în „partide", în 5 partide, iar Ungurii au ţinut frumos la olaltă. Iată cum s'au împărţit Românii: Au votat:

Cu naţional ţărăniştii	19.140.
„ liberalii . . .	10.111.
„ Frontul Românesc	7.225.
„ liberalii-georgişti	2 603.
„ naţional-creş inii	1.867.

In temeiul acestui vot, Ungurii cu ale lor 12.130 de voturi, au avut a-şi împărţi scaunele de domnie numai cu naţional ţărăniştii, — împingând înapoi pe toate celelalte 4 partide româneşti!

Acum vedeţi prostia românească în două feluri:

Dacă cu naţional-ţărăniştii nu s'a putut face o înţelegere (fiindcă ei aveau poruncă dela Lupu şi Madgearu lor, de a merge cot la cot cu jidanii), — celelalte partide dacă făceau o înţelegere între ele, aveau acestea, 22 000 de voturi, şi luau ele mai mult de jumătatea scaunelor în sfat, împărţindu-se între ele, iar cealaltă parte se venea naţional-ţărăniştilor, şi AVEAM UN SFAT ROMÂNESC, (doar cu 1—2 streini ce ar fi fost luaţi pe lista lor de naţ.-ţărănişti).

Sau: Dacă macar LIBERALII n'ar fi sfâşiat între ei, ci mergeau pe o mână, aveau (ei liberalii nu georgiştii) 12 718 voturi, deci mai mult ca Ungurii, şi luau ei cele 12 locuri din sfat, şi iarăşi aveam un Consiliu românesc.

Aşa — râd Ungurii de prostia românească, în temeiul căreia ei cu 12 000 de voturi au 12 scaune în Consiliul judeţan, iar 22 000 de Români, sfâşiaţi între ei, n'au nici unul...

— Când te vei apropia Sălajule de Braşov?

Zbor aproape de neînchipuit

e zborul aeroplanului FĂRĂ MOTOR! Şi totuşi se face. La 5 Iulie o femee îndrăzneaţă, Hanna Reitsch, din Berlin, a chemat lumea s'o vadă cum va sbura ea cu un aeroplan fără motor, nu de probă de colea până colea, să crezi că e o înşelătorie, ci DELA BERLIN LA HAMBURG, lume depărtată pe 350 kilometri! Şi s'a înălţat în faţa mulţimii ce o privea, iar la Hamburg o aştepta atâta lume care fusese înainte vestită despre venirea ei. Şi a sosit în pace, ca şi avioanele cele duse de puterea motoarelor! Să nu-ţi crezi urechilor, dar e aşa.

ţinţă oare să scape? Să nu moară! Carnea aceasta să nu putrezească? Capul, pieptul lui, să nu fie găurite de gloanţe? Ce oameni buni! Ce minunată e viaţa! Va să zică e cu putinţă să fie ertat, el păcătosul, răsvrătitul? Credinţe, idealuri, patrie, — fleacuri. Viaţa! El vrea să trăiască...

Se aud împuşcături. Tresare şi se uită spre zid. Moiatec, fără viaţă, se prăbuşesc la pământ ceialalţi aduşi cu dânsul. Şi el trăeşte! Se pipăe. I se pare că furierul este cel mai bun om din lume. Ii vine să-i sărute mâinile...

Intr'o căruţă cu două roate au fost aruncate trupurile ce se mai sbat în chinuri... Soldaţii pleacă. Furierul trece pe lângă el, fără să-i spue vreun cuvânt, cu acelaş zâmbet batjocoritor în colţul gurii.

Şi el?

Rămâne, acolo. La răscruce, între moarte şi viaţă.

De ce?

Trec ceasuri de aşteptare, se sbat în sufletul lui îndoeli şi nădejdi. Poate, cine ştie?

Se leagă de orice. Sufletul lui în spaimă nu mai este în stare să judece, nimic. Frica de moarte i-a strivit putinţa de a gândi macar. Singur lăsat pe valurile desnădejdii care-l trag la fund, care-l scot de-asupra.

Soarele se lasă încet, după case. Tresare, nici nu a băgat de seamă cum a trecut vremea în această galopantă fugă a simţurilor de tot felul.

Simte o sfârşeală. In gând se roagă lui Dumnezeu, Maicei Fecioare, — şi în acelaş timp ar face orice, numai să i se îngăduie să se întoarcă la închisoare. Toată viaţa să stea acolo... dar să trăiască!

Un scârţâit cunoscut de uşă. Inima i se sbate cu atâta putere, încât o simte mare, îl apasă, parcă tot sângele s'a grămădit acolo. Faţa i-a luat o înfăţişare de mort.

Furierul îi face semn să vină în cancelarie. Răsuflă din plin, va-săzică poate a scăpat! Intră cu sfială. Inăuntru doi ofiţeri stau la o masă.

— Locotenent Baruci, tribunalul preţuind tinereţea dumitale, îţi lasă viaţa... cu condiţia (legământul) să treci de partea noastră, a guvernului „legiuit" al ţării.

Cu o grabă ce-l face să se bâlbâie, el arată că... da! Cel mai bătrân îi spune:

— Vei fi pus la încercare, apoi vei fi pus la loc în grad şi trimis pe front!

Apoi, către furier:

— Domnul locotenent Baruci va dormi în seara asta la corpul de gardă. I se va servi masa dela popota ofiţerilor.

Furierul salută şi priveşte foarte respectuos pe fostul prizonier.

— Sunt liber, trăesc, văd, simt!

I-se serveşte o masă cu mâncări foarte alese. Ce deosebire faţă de lăturile dela închisoare!... Pat curat, baie. A juns a fi iară om.

Aşezat pe patul moale, deşi mort de oboseală după atâtea întâmplări şi zguduiri sufleteşti, nu poate dormi. Cu ce preţ a scăpat? Care va fi încercarea? Mai este el vestitul locotenent Baruci, curagios, demn, (mândru de sine), în care-şi puseseră, atâţia nădejdile? Iată-l acum, gata să facă orice, pentru a scăpa cu viaţă. Ii e scârbă de sine.. Acest simţ şi dor de viaţă, care l-a dus până la laşitatea (căderea în nevrednicie) de a primi mila celor mai grozavi duşmani ai patriei.

Toată noaptea se frământă cu acest gând tulburător.

*

A doua zi de dimineaţă este chemat şi comandantul închisorii pune plutonul de execuţie (care împuşcă pe cei osândiţi) sub ordinele lui. Ca un om beat, păşeşte lângă soldaţi, (având să meargă acum el să poruncească împuşcarea).

Ajuns aproape de zidul pe care l cunoştea atât de bine, vede sosind dinspre închisoare trei camarazi de ai lui, foşti ofiţeri în acelaş regiment cu el, — prinşi între sentinele, cu furierul în frunte. La răscruce un ofiţer iese din cancelarie şi-i întreabă, dacă vor să intre în armata republicană?

Ei nu răspund nimic! Drepţi, demni, (mândri) se apropie de zid...

Când ajung în dreptul locotenentului Baruci, trei priviri dispreţuitoare îl străpung... Nu primesc să fie legaţi la ochi. Vor privi moartea în faţă... Se înalţă din tot corpul şi par nişte statui...

Locotenentul Baruci se simte ca un vierme, murdar şi dezonorat (desbrăcat de ori-ce cinste). Viaţa pentru care eri a tremurat ca un laş, îi păru acum peste putinţă a o mai trăi!.. A fost nevoie de o scânteie, şi s'a regăsit. Şi a căpătat tot curajul în faţa ţinutei foştilor săi camarazi.

— Arma la ochi! — comandă locotenentul Baruci soldaţilor din plutonul de sub mâna sa.

Apoi mândru rar, păşeşte spre cei trei. Se pune în rând cu dânşii, şi spre uimirea tuturor, comandă:

— Foc!

O ploaie de gloanţe, şi — se prăbuşesc toţi la pământ!...

Sângele lor se amestecă. Infrăţiţi din nou în moarte şi în mândria lor cea strălucitoare, pornesc în căruţă la groapa cea de obşte...

(Ilustr. Română)

Neculai Ursu Totu

Cinstire prea cuvenită

In marele război, mulți soldați români au căzut prinsoieri în mânile armatei bulgare, care era ajutată de Germani și de Turci. Și ca tuturor celor căzuți prinși, le-a mers destul de greu și de rău, suferind de foame, de boale, de toate relele... Iar cari, sărmanii, ajungeau în spital, aveau soartea pe care au gustat-o prisonierii români ajunși în sama ungurilor și nemților aici în Ardeal!.. Chiar aici în Orăștia noastră e un cimitir destul de mare, cu sute și sute de cruci albe presărate peste fața lui, însemnând nefericiții morți în vremea de război. Mai toți prisonieri sau »internați« (închiși în tabere), de cari doctorul sas de aici cu colegul său jidan, aveau bună »grijă« ca — acela să ajungă, sub crucea cea albă...

Așa au ajuns și dragii noștri frați prinși de Bulgari. Cimitirul din Varna (Bulgaria, pe marginea Dunării) avea un colț plin cu morminte de ale lor...

Acum acel cimitir fiind bătrân, deregătoriile orașului au hotărât desființarea lui.

Aflând despre, asta guvernul român a cerut celui bulgar voie a scoate din acel loc părăsit, osemintele românilor îngropați acolo și aducerea lor acasă.

Guvernul bulgar s'a învoit.

Așa în 26 Iulie, au fost desgropați 1 ofițer: locotenentul Constantin Făgărășanu din București, și 8 soldați, dintre cei știuți, ca și alții neștiuți cu numele, și oasele lor au fost puse în mici sicrie, și așezate într'un camion, care să le ducă la gară. Nainte de a pleca, s'a slujit de preotul locului slujba morților, apoi la urmă același preot a rostit o simțită cuvântare în românește, binecuvântând pe cei căzuți pentru țara și neamul lor. Au vorbit din partea Consulatului român și comandantul garnizoanei, apoi muzica militară i-a salutat. Și sicriele acoperite cu multe cununi de flori, au plecat la gară, unde au fost așezate într'un vagon care le-a adus în Țară. Muzica militară bulgară i-a salutat aci cântând Imnul național român. In pământul drag al țării au fost așezați spre vecinică odihnă și multă pompă și cinstire.

Brașovul – întâia rândunică?

Alegerile pentru comună au dat prilej Românilor din Brașov, să se dovedească mai cuminți, mai înțelepți Români, ca ceialalți din toate orașele din Ardeal, Banat sau Crișana și Maramureș.

Aci, la Brașov, mulțumită faptului că Românii cei cu carte, mândri, se vede pe numele cel mare al școlilor lor, cari le-au dus faima în țară atât în vremea ungurească, cât și în zilele stăpânirii românești, — nu se urăsc ca dușmanii cei răi, și nu iau »politica« drept singura »mântuire« a neamului și a țării, ci prin mândria lor de Români peste cea de »partid«, — făcură o mare bucurie sufletului românesc. Ii făcură o dragă sărbătoare, de care vorbi odată toată țara cu plăcere. Anume: desbrăcându-se de haina de »partid«, își deteră mânile de Români, și hotărâră înțelept, să pună la alegere o singură listă, pe care să fie scrise numai nume românești: și național-liberale, și național-creștine, și național-țărănești, și național-frontiste, — că toate-și zic »naționale«.

Și Dumnezeu a pus mâna pe creștetul lor și i-a dus la o strălucită biruință! Poporul de jos văzând frumoasa înțelegere între cărturarii săi, a mers la alegere ca la nuntă și a votat voios și mândru!

Și a ieșit lista românească biruitoare pe toată linia, luând ea toate scaunele de sfetnici în Consiliul comunal! Sașii și ungurii n'au putut întra nici unii.

De atunci toate gazetele naționaliste, bat în palme: Bravo Brașovenilor! Uitați-vă Români din celelalte orașe, ce putere vă dă frățeasca ținere la olaltă!

Și multe inimi românești s'au luminat și s'au întors spre acest Răsărit de soare!

Insuflă, Doamne, tuturor Românilor, peste tot locul, macar în viitor, acest duh mântuitor și la fericire ducător!

Frumos monument s'a ridicat erolior Regimentului „Rovine", căzuți în marele război. Au căzut cu fața la inamic din acest brav regiment: 25 de ofițeri, 2 ajutori sublocotenenți, 4 subofițeri, 1 maestru armurier, 53 sergenți, 87 caporali și 2345 soldați!... Aproape tot regimentul, pe rând, pe rând... Li s'a ridicat minunat monument la Craiova, proslăvindu-se jertfa lor cea mare!

Războiul

In China lucrurile s'au încurcat bine. Chinezii, încurajați de comuniștii Ruși, au cercat a se împotrivi Japonezilor, — dar în zadar. Japonezii taie din China ca în mămăligă... Au cuprins Peking-ul, vechiul și marele lor oraș cu scaun împărătesc, și Tien-Tschin-ul, alt oraș însemnat, nu departe de Peking. Chinezii vor fi siliți a le da ce cer, ca să aibă pace apoi în restul împărăției lor.

*

In Spania naționaliștii se țin bine. Dar cam stau și ei pe loc. — Așa fu și nainte de cuprinderea orașului Bilbao. Au odihnit cam mult, dar când se ridicară, îl cuceriră. Așa-s acum în jurul Madridului.

Anglia a voit să facă să și retragă voluntarii și Rusia cu Franța, ca și Italia și Germania, de ceealaltă parte. Dar — n'a vrut Rusia! De ce? Pentru-că dacă s'ar retrage armatele streine din Spania, — atunci Spaniolii singuri ar trece toți pe partea lui Franco!

CARE E PREȚUL?

— Lucru de însemnătate e, că Japonia a recunoscut și ea (ca și Italia și Germania) pe Franco ca șef al Guvernului naționalist, adecă drept Cap al Spaniei celei curate. Il va recunoaște, ca mâine și Anglia. Căci viitorul tot al lui este.

— Și Franco a spus că, nu mai vrea republică în Spania, ci iarăși regat cu regele în frunte. Căci altă ordine poate ținea într'o țară un Rege, decât un Președinte de republică, — ridicat acolo de cutare partid, odată bun, de 3 ori rău.

Că Anglia azi e cam binevoitoare lui Franco în Spania, — iaca tâlcul:

Dunga de Apus-Miazănoapte a Spaniei e foarte bogată în materii fieroase, de lipsă fabricelor. Și acele bogate mine de fier și materii de fabricat ferul, mai pe toate le folosea, de mulți ani, Anglia pentru fabricele ei.

— Când Franco cuceri Bilbao și ținutul lui, Anglia se luă de cap: Vai de mine! Acum îmi ia tot materialul cel bun și-l dă Germaniei!... Ale mele fabrici multe, pot fuma...

Franco știind la care ochiu de găină o doare pe marea neguțătoreasă, care e Anglia, i-a lăsat vorbă: Uite, te las tot pe tine să folosești minele din coasta aceea bogată a Spaniei, — dar fă și tu altă față către mine!...

Și mă rog, Anglia îndată s'a mulat. Stă de vorbă cu Franco, îi va fi chiar binevoitoare, — și să vezi că i ușurează mult sarcina de cucerire a Madridului și a întregei Spanii, — dacă vede că n'o să-i tulbure socotelile neguțătorești ale dumneaei...

Banul, drumul lumii...

RUGĂCIUNE

Doamne, atotputernic învingător al morții și împărat al veșnicei învieri pentru ridicarea omului din păcat, înaintea tronului Tău sfânt de fulgere și soare, plec smerit genunchii și ochii nu îndrăsnesc a-i ridica și mă rog Ție, Doamne Isuse Christoase, Fiul lui Dumnezeu:

Apără sub pavăza Ta sfântă și nebiruită poporul românesc, cruțându-l pe el de grele păcate, cu sufletul cuprins de întuneric, spre a vedea în strălucirea jertfei Tale însăși ridicarea lui din umilință și suferință, sărăcie și robie.

Luminează-i mintea cu lumina cunoștinței și înțelepciunea lucrurilor omenești, spre a-și vedea păcatele, netrebnicia și otrava cu care l-a acoperit dușmanii, ca mai ușor să-l stăpânească și mai repede să-l distrugă și, văzându-și moartea cu ochii, să înțeleagă că scăparea lui este numai în Tine și el însuși.

Incălzește-i inima de ghiață cu iubirea Ta fără margini, ca să-și iubească Neamul în duhul strămoșilor de veacuri, apărători Bisericei Tale și pământului românesc și urmașii ce vor să vie.

Dă-i lui putere să-și stăpânească Țara: câmpii, dealuri și munți și gonește în cele patru vânturi dușmanii care batjocorindu-l, urându-l și doborându-l batjocoresc, urăsc și doboară Biserica Ta pe pământ românesc.

Deschide-i, Doamne, sufletul primitor virtuților creștinești, ridicând munte de credință în el, aducerii aminte și respectul strămoșilor, dragoste urmașilor, ca binecuvântat să fie în viitorul de aur al Neamului, cum el binecuvintează și se mândrește cu trecutul glorios al înaintașilor.

V. ION, Buzău.

NOUTĂȚI

Cum își ascund nasurile... Ce nu mai găsești la alt neam de oameni pe lume, — găsești la jidani. Toate popoarele se laudă că-s așa și așa de numeroase, că au sporit atâta și atâta prin ani. Numai Evreii, neam dosnic și cu gânduri ascunse, își tăgăduește numărul. Spun prin gazetele lor, că ei nu-s decât 16 milioane în toată lumea. Asta pentru ca celelalte popoare să spună: Apoi iaca un neam neînsemnat, ce să ne speriem de el?

Cât de mare neadevăr grăesc, când așa grăesc, se vede din următoarele date: În Statele Unite ale Americei spun că-s numai 4 milione și 350 de mii. Aș!... Sunt acolo 5 sau 6 milioane, ori mai mulți! Dar nicăiri nu-i roiu de ei si așa de puternici, încât nu cutează să se înfirjeze și să înființeze o gazetă „antisemită" (potrivnică evreilor)! In Rusia spun că-s numai 2 milioane 700 de mii! Poate 7—8 milioane! In România spun că-s numai 1 milion! De-ar lăsa D-zeu ca într'o dimineață ei să se trezească din somn numai 1 milion în România, — atunci ai vedea cât le-a fost minciuna de mare, după sutele de mii de sicrie negre ce ar avea de petrecut la cimitire cu tânguire ca la râul Vavilonului...

*

„Glasul Strămoșesc", gazeta legionară ce se tipărește la Cluj cu truda și cheltuiala harnicului Comandant legionar Dr. I. BANEA, — și care e una din cele mai credincioase apărătoare a luptei legionare, — vestește că, după numărul său dela 30 Iulie, foarte bine îngrijit, — nu mai apare până în Octomvrie, — când își va urma munca și propoveduirea cea dreaptă, cu puteri noi și sporite. I'o dorim din inimă.

Ne bucurăm de toate gazetele și revistele în cari găsim acest suflet legionar mai presus de atâtea altele, precum ne pare rău de încetarea unor astfel de gazete, cum era și minunata „GAZETA ARGEȘULUI", care aflăm că a fost oprită a se mai tipări.

*

Un roiu de albine — mare ucigaș. Lângă Berlin căruța unui măcelar trecând pe un drum aproape de satul Hassfurth, a scornit și a speriat un roiu de albine cari se vede că se opriseră într'un pom de lângă drum.

Albinele crezându-se atacate, au sărit toate, ca la comandă, asupra atacatorilor închipuiți, — și au mușcat așa de rău pe bietul măcelar și pe cei doi fii ai săi, încât măcelarul a trebuit dus la spital în stare desnădăjduită, iar fiii greu răniți, cu umflături mari pe față și pe mâni. Caii însă, împunși de sute de albine, au luat'o la fugă nebună, căzând într'o prăpastie dintr'o margine a drumului, unde au murit după puțină vreme. Cei din căruță așa au scăpat, că văzând albinele, s'au scoborât nainte de a lua caii la fugă...

*

Avrigul — satul marelui George Lazar, a avut zilele trecute oaspe înalt și iubit: Inalt Preasfințitul Patriarh Dr. Miron E. Cristea, trecând prin acele părți, s'a oprit o zi la Avrig, fiind oaspele plăcut și prețuit a părintelui protopop Cândea. Mult popor l'a încungiurat cu dragoste și a primit fericit binecuvântarea Inaltului Ierarh, cel mai mare dintre arhiereii Țării noastre.

TIPOGRAFIA „ASTRA" S. A.—CLUJ, CALEA MOȚILOR 59